

Justitsministeriet
Politi- og Strafferetsafdelingen
Forebyggelseskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 1. maj 2017

JOURNAL NR.
RA-2017-3200514-2

SAGSBEHANDLER: HAC001/

Udtalelse om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder for 2016

1. Indledning

Hermed følger Rigsadvokatens udtalelse om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder for 2016.

Rigsadvokaten har tidligere afgivet udtalelser om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af børn under den kriminelle lavalder, senest i juni 2016.

2. Statsadvokaternes udtalelser vedrørende 2016

2.1. Statsadvokaten i Viborg og Statsadvokaten i København har i udtalelser af henholdsvis 9. marts 2017 og 12. april 2017 redegjort for udviklingen i tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder i 2016. Udtalelserne vedlægges i kopi.

Det fremgår af udtalelserne, at der på landsplan i 2016 har været 132 tilbageholdelser af mistænkte børn under den kriminelle lavalder. Det er en mindre stigning i forhold til 2015, hvor der var 124 tilbageholdelser.

Det fremgår endvidere af udtalelserne, at langt hovedparten - nemlig 121 - af de 132 tilbageholdelser er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 75 b. Herudover har Statsadvokaten i København oplyst, at det i yderligere 5 sager er

uklart, om der konkret har været grundlag for at tilbageholde efter retsplejelovens regler.

Statsadvokaterne har herudover oplyst, at af de 11 tilbageholdelser, som er foretaget i strid med retsplejelovens kapitel 75 b, omhandler 5 sager om butikstyveri, 2 sager om brugstyveri af knallert, 2 sager om overtrædelse af straffelovens § 298 (om f.eks. at undlade at betale for befordring) og 2 sager om overtrædelse af straffelovens § 264, stk. 1, nr. 1 (om husfredskrænkelser mv.).

Begge statsadvokater har i forlængelse heraf oplyst, at de i forbindelse med tilsynet med politikredsene i 2017 fortsat vil have fokus på, at reglerne i retsplejelovens kapitel 75 b overholdes i forbindelse med tilbageholdelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder.

2.2. For så vidt angår enerumsanbringelser fremgår det af statsadvokaternes udtalelser, at der har været 21 enerumsanbringelser i 2016. Det er en stigning fra 2015, hvor antallet af enerumsanbringelser var 5, men stadig et fald i forhold til 2014, hvor antallet af enerumsanbringelser var 28.

For så vidt angår den geografiske fordeling af enerumsanbringelser har Statsadvokaten i Viborg oplyst, at der var 3 enerumsanbringelser i 2015 og 6 enerumsanbringelser i 2016. Af de 6 enerumsanbringelser i 2016 har statsadvokaten vurderet, at 2 er foretaget i strid med retsplejelovens regler. Politikredsene er enige med statsadvokaten i, at enerumsanbringelsen i de 2 sager ikke har været i overensstemmelse med reglerne.

Statsadvokaten i København har oplyst, at der er sket en stigning fra 2 enerumsanbringelser i 2015 til 15 i 2016. Enerumsanbringelserne er foretaget i 3 politikredse med henholdsvis 8, 4 og 3 enerumsanbringelser. Af de 15 enerumsanbringelser er 9 ikke foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens kapitel 75 b. Herudover er 1 enerumsanbringelse indledningsvist foretaget uden hjemmel i retsplejeloven, ligesom der er yderligere 2 enerumsanbringelser, hvor det er tvivlsomt eller uklart, hvorvidt betingelserne kan antages at have været opfyldt. Statsadvokaten har endvidere mere generelt anført, at tvivl om den unges alder bør komme den unge til gode. Det betyder, at enerumsanbringelser også i disse tilfælde kun må ske, hvis betingelserne i retsplejelovens § 821 a, stk. 3, er opfyldt.

Statsadvokaten i København har herudover oplyst, at 5 af de 15 enerumsanbringelser i 2016 har strakt sig ud over 6 timer, som er fristen i retsplejelovens § 821 a, stk. 4, 3. pkt.

De 3 berørte politikredse har ifølge det oplyste enten iværksat skærpede forelæggelsesregler på området for at hindre, at lignende situationer opstår, eller tilkendegivet, at de ledelsesmæssigt vil følge området. Det er i den forbindelse aftalt med statsadvokaten, at statsadvokaten i løbet af 2017 underviser relevant personale i kredsene, så der også på den måde sættes yderligere fokus på reglerne om tilbageholdelse og enerumsanbringelse.

Statsadvokaten har i forlængelse af ovenstående tilkendegivet, at det er beklageligt, at antallet og udstrækningen af enerumsanbringelser i nogle kredse er steget, herunder at der har været 5 enerumsanbringelser udover 6 timer. Det er statsadvokatens opfattelse, at nogle af disse muligt kan have været hjemlet i politiloven. Statsadvokaten har bedt de pågældende kredse om at følge op på de konkrete sager, også i forhold til eventuelt andet hjemmelsgrundlag.

Begge statsadvokater har i øvrigt oplyst, at de agter at følge udviklingen i enerumsanbringelser tæt i forbindelse med deres tilsyn med politikredsene i 2017.

2.4. Herudover har Statsadvokaten i Viborg mere generelt oplyst, at spørgsmålet om tilbageholdelse og enerumsanbringelse er blevet drøftet indgående med politikredsenes øverste ledelse på statsadvokatens tilsynsbesøg i 2016, hvor statsadvokaten har gennemgået de enkelte sager og understreget vigtigheden af indgrebenes lovlighed og korrekt udfyldelse af skemaerne om tilbageholdelse mv. i de enkelte sager.

Statsadvokaten i Viborg har endvidere oplyst, at man i forbindelse med de kommende tilsynsbesøg i kredsene vil drøfte hjemmelsgrundlaget for tilbageholdelser af børn under den kriminelle lavalder og herunder understrege vigtigheden af, at der aktivt tages stilling til hjemlen for tilbageholdelserne. Baggrunden herfor er blandt andet, at statsadvokaten har konstateret, at der indledningsvist er sket tilbageholdelse i overensstemmelse med retsplejelovens regler, men at tilbageholdelsesgrundlaget har ændret sig undervejs.

Statsadvokaten i København har oplyst, at der efter statsadvokatens opfattelse arbejdes i kredsene med at holde fokus på området

Endelig har Statsadvokaten i København bemærket, at politikredsene er usikre på, hvordan de skal behandle unge, der ikke umiddelbart kan identificeres, og hvis alder derfor ikke kan fastslås. Håndteringen af disse sager vil derfor blive drøftet med kredsene i forbindelse med blandt andet tilsynet i 2017, ligesom statsadvokaten agter

at drøfte den generelle udvikling på området på et møde i forsommeren 2017 med kvalitetscheferne fra politikredsene.

3. Rigsadvokatens bemærkninger

3.1. Statsadvokaternes udtalelser bygger på en gennemgang af samtlige sager om tilbageholdelse og enerumsanbringelser af børn under den kriminelle lavalder i 2016.

Som det fremgår af ovenstående, er der sket en mindre stigning i antallet af tilbageholdelser af børn under den kriminelle lavalder fra 124 i 2015 til 132 i 2016. Der er dog fortsat tale om et fald i forhold til 2014, hvor der blev tilbageholdt 247 børn. Langt hovedparten af tilbageholdelserne er sket i overensstemmelse med reglerne i retsplejeloven.

For så vidt angår enerumsanbringelser er der sket en stigning fra 2015, hvor antallet af enerumsanbringelser var 5, til 21 i 2016, hvoraf flere ikke opfylder betingelserne i retsplejeloven.

Jeg finder på den baggrund - i lighed med de regionale statsadvokater - og særligt under henvisning til oplysningerne om enerumsanbringelser, at der fortsat er behov for at følge området i 2017. Jeg har derfor bedt statsadvokaterne om som led i deres tilsyn med politikredsene at redegøre for samtlige sager om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder, der foretages i 2017.

3.2. Det fremgår i øvrigt af Rigsadvokatens udtalelse fra juni 2016, at Rigspolitiet vil udarbejde en vejledning om tilbageholdelse af unge under 18 år uden for strafferetsplejen.

Rigspolitiet har oplyst, at vejledningen fortsat er under udarbejdelse, men forventes færdig i sensommeren i år.

Med venlig hilsen

Ole Hasselgaard
rigsadvokat